

Trubadurska lirika

Vrečko, 22.12.2006

- 11.st., situacija Visoke pesmi se ponovi v trubadurski liriki. Visoka pesem je izhodišče (Danteja, Petrarke...)
- Trubadur/Trobar/Trobador kot glagol pomeni pisati pesmi, arabsko Tarap – glasba.
- Nastanek srednjeveških mest vpliva na trubadurje. Duh svobode (Provansa), živijo v medsebojni strpnosti, brez raznih problemov (Arabci, židje..)
- Ljubezen moškega in ženske je hotela znova vzpostaviti enakovrednost med spoloma in ne podrejenost. Ta trubadurska ideja je imela izreden vpliv na vso Evropo. Danes ne bi bilo te enakopravnosti, če ne bi bilo pesništva. Stopnja ženske osvoboditve kaže na stopnjo družbe v celoti.
- Trubadurji so dobro poznali antično dobro, saj so se šolali v trubadurskih šolah. Preko Arabcev so poznali arabsko liriko, poznali so Visoko pesem. Finamor – trubadurska ljubezen, označuje vse, kar je novega. Povzdigne v vrednoto enakosti med spoloma in s tem enakost med vsemi. To pomeni, da si človek sam izbira svoj položaj. Iznajdejo novo razumevanje ljubezni in ta postane izhodišče njihove poezije.
- V latinščini in stari francoščini ima pojem *ljubezen* svoje nasprotje, *sovrašтво*. V okcitanščini (stari praslovanščini) pa pojem *ljubezen* nima samo enega nasprotja, temveč tri:
 1. Napuh: Zanikanje enakosti. Če sem ohol (velika ošabnost, velika prevzetnost), ne dopuščam drugemu da mi je enak, ampak sem jaz nekaj višjega.
 2. Poželjivost: Razoseblja drugega, ga postavlja na raven objekta. Largueza – tisti, ki ljubi, je radodaren, velikodušen, širokosrčen in ta ne more biti poželjiv.
 3. Ljubosumnost: Prevzetnost in poželjivost. Tisti, ki je odličen ljubimec ne pozna ljubosumnja. Amor vulgaris – ni fina ljubezen, ampak vulgarna. Je ljubezen povprečneža.
- Trubadurji poznajo tudi veselje – Joi, ki je posebno veselje in izhaja iz lepote ljubljene bitja. Radost je kozmična vibracija, ki se v človeku zbuja spomladi, ko jo rodi tudi narava. Prvi verzi so vedno namenjeni prebujenju narave. Joi je stanje duha, ki nas prevzame, ni v nas po lastni volji, pride samo od sebe. Je posledica skrivnostne milosti in če ta milost je, nastopi finamor. Z joi je povezana dolor – bolečina, ki tudi ni odvisna od nas. Je tista, ki je radostna, nas žene naprej, nas sili v duhovno rast, je nekaj pozitivnega, ker je povezana z ljubeznijo. Finamor in dolor sta odvisna drug od drugega. Amor de loin – ljubezen na daljavo. Ljubezen nas dela večno mlade – joven. Ljubezen je povezana, mezura – čustvena navezanost.
- Domna – gospa, ki jo nagovarja v moškem spolu. S tem je prikrival identiteto poročene ženske, ki trubadurju vrže odišavljen robček, kateri mu da navdih. To je bila skrivnostna ljubezen in ne javna. Novo: Ne stori tistega, kar ne želiš, da bi se tebi zgodilo. To je v ljubezni zelo vproabno, odprto.
- Ta ideal ženske (prvič zares utelešen v Dantejevi Beatrice) je izhodišče za trubadursko ljubezensko liriko. Naj bi bil vzpodbuda pobožanstvene ženske (Prešeren pri Črtomirju in Bogomili natančno oblikuje večno ljubezen, točno pozna vse to). Kult trubadurjev se prenese v kult Matere Božje, Bogorodnica – tista, ki je rodila Boga. Marijanski kult je živel samo na vzhodu, predvsem v Palestini. Potem se prenese v Evropo in ga trubadurji aplicirajo na svojo liriko. Iz Visoke pesmi vpeljejo visoki položaj ženske., enakovredni položaj. V matriarhatu je moški ženski enakovreden, v patriarhatu pa ženska moškemu ni enakovredna. Tako je domna hkrati pomladanska

kraljica, ki se pokaže tudi v Joyce-vi Molly in je daljna preinterpretacija trubadurske lirike in Visoke pesmi.